

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 5.50 mesečno.

četrtletno K 16.50.

Če si pride naročnik sam v upravništvo po list: Mesečno K 5.—. — Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 5. uri popoldne z datumom drugega dne.

Posamezna številka stane 30 vin.

Uredništvo in uprava:

Narodni dom (vhod iz Kopališke ulice)

Telefon št. 242.

Vidov dan.

Na jutrišnji dan, Vidov dan leta 1389, so car Lazar in najboljši srbski vitezi žrtvovali na ravnem Kosovem polju svoje življenje za srbsko očetnjo. Turki, krivica in nasilje so navalili na srbsko zemljo, da jo oropajo svobode, da ji dvignejo na prestol krivico in nasilje. In vse, kar je bilo v Srbiji častnega, je junaško pogledalo smrti v oči, ker jim je bila svoboda in čast milejša od krvi in življenja. Sila je vzela častnim junakom življenje, a večna Pravica je podelila njihovim imenom nesmrtnost, srbskemu narodu pa visoki vzgled, nauk in nado za vsa pokoljenja.

Junaštvo in žrtve kosovskih junakov so bile seme, iz katerega so klili vse čase branitelji srbskega imena in srbske svobode. Starina Novak, seljak Tadija, despota Zmaj, Kara-Djordje, vojvoda Gligor in vsi nešteti junaki in borci srbskega imena in srbske svobode so vzkli iz kosovske krvi, a potočili so svojo kri, da iz nje požene nov naraščaj junakov in borcev.

Te setve in žetve so držale Srba kljub strašnim nasiljem in ljutim krivicam vek za vekom, ohranile so njegovo ime svetlo in častno, dale so mu moč, da kroti nasilje in pobija krivico. Ta sila je napela mišice junakov na Mišaru, pri Deligradu, pri Šumatovcu, pri Čelopeku, pri Kumanovem, pri Bitolju, na Bregalnici, pri Ceru, pri Rudniku, pri Kosmaju in pri Kajmakčalanu. In seme, posejano po teh krvavih njivah, je rodilo vse lepše, vse sijajnejše sadove: ustajo izgnancev, kneževino Srbijo, kraljevino Srbijo.

Zato se te dni vsak Srb z hvaležnostjo in ponosom spominja junakov in borcev za svobodo in pravico, hvali in slavi njih nesmrtna dela, svoje srce pa napaja z vero na še boljšo žetev, na še sijajnejšo bodočnost Srbije, ker prošlost kaže, da je seme dobro in da je žetev postopoma boljša.

Kara-Djordjevemu potomcu in našemu rodu pa je odločena čast in slava, da dedovino vekov povelika, kakor še ni bila povelicana. S krepko silo svojih nesmrtnih predhodnikov in sledeč njih vzvišenemu vzgledu, bomo dovršili, daj Bog, veliko delo, na katerem so delali vsi oni, ustvarili bomo kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev ter zapustili svoji deci dedovino večjo in sijajnejšo.

Ponosni in hvaležni se spominjamo junakov in borcev srbskega imena. Spominjali se jih bodo tudi poznejši rodovi in jih blagoslavljali z besedami: Večno jim ime, večni jim spomin!

(Ratni dnevnik.)

Enketa o agrarni reformi v Beogradu.

Kot delegat „Slov. kmetijske družbe“ je podal poslanec Voglar sledečo izjavo: Popolnoma se strinjam z g. Brodarjem, ki trdi, da za naša veleposestva zadostuje 30 do 50 ha obdelane zemlje. Pri gozdnih posestih se lahko z ozirom na lego in vrsto gozda pusti maksimum 300 do 500 ha. Določitev trdnega maksimuma zaradi tega ni mogoča, ker lahko obsegajo razna posestva nerodovitne ali manj rodovitne dele.

Če bi se upeljal na Slovenskem predlagani maksimum 150 ha obdelane zemlje, potem bi dobili le malenkostno površino, ki bi se razdelila med revne ljudi. Precej arondiranih veleposestev bo morala država obdržati za poljedelske šole ali zimske tečaje kot vzorna posestva. Od kod pa se naj vzame zemlja za razdelitev? Če pustimo posameznim posestnikom največ 30 do 50 ha, kar pa imajo nad to mero, pa jim odkupimo in prodamo takim, ki nimajo nič ali premalo, bodo prizadeti pri nas skoraj izključno nemški veleposestniki. Ker pa pri vsem tem ne bo mogoče preskrbeti v zadostni meri z zemljo vseh poljedelcev, predlagam, da se v zakonu določi, da se lahko odkupi veleposestniku celo posestvo, če na drug način v okrožju ni dobiti zemlje v zadostni meri. Pametneje je vendar, da se izseli in kupi posestvo drugod eden veleposestnik ali dva, kakor pa 20 družin. Izvedbo vseh takih vprašanj pa je treba prepustiti posebni komisiji, ki mora obstojati deloma tudi iz domačinov, ki razmere poznajo.

Gozdovi se naj podržavijo le tam, kjer presegajo 300 do 400 ha. Na vsak način pa se

naj od teh gozdov odstopijo posebne parcele tistim posestnikom, ki gozda nimajo, v polno lastnino.

Za slučaj pa, da bi načelo podržavljenja gozdov proti našemu pričakovanju prodrlo tudi glede Slovenije, je neobhodno potrebno misliti na to-le rešitev: Da ostane vkljub podržavljenju vsak naš gozdni kmet na svojem posestvu, da sam obdeluje posestvo v bodoče, kakor ga je obdeloval v preteklosti, ne sme pa svobodno razpolagati z gozdnim pridelkom. Za vnovčenje gozdnih pridelkov se ustanovi obligatna zadružna organizacija, ki mora vnaprej določen odstotek vsakokratnega izkupička oddati državi. V upravi take zadružne organizacije je država zastopana po svojem poslanstvu, v ostalem se organizacija upravlja povsem avtonomno.

Političen pregled.

Jugoslovanska finančna komisija v Londonu. London, 23. junija. Jugoslovanska finančna komisija na mirovni konferenci v Parizu prispe te dni v London, da nakupi razne potreščine za industrijo in poljedelstvo v opustošenih krajih Srbije in drugih pokrajin kraljestva SHS. Misijo spremlja dr. Stojanović in tajnik trgovinskega ministrstva v Beogradu. Anglija bo sprejela misijo z največjimi simpatijami.

Ministrska kriza v Romuniji. — Fiasko imperijalistične politike. Pariz, 23. junija. Naš korespondent je dobil te-le informacije o krizi v Romuniji: Romunska ministrska kriza je nastala vsled intransigentnega stališča ministrskega predsednika Bratianu v vprašanju Banata in Transilvanije. Bratianu je pod vplivom Italije odbil prijateljski sporazum z Jugoslavijo, ter nasvetoval kralju Ferdinandu, naj odkloni podpis mirovne pogodbe. Včeraj se je vršil v Bukarešti kronski svet, ki bi naj končno odločil o tem vprašanju. Pričakuje se, da bo Bratianu dal svojo demisijo. Njegov naslednik bo Take Jonescu, ki je pristaš balkanske konfederacije, ki bi naj temeljila na najintimnejših odnosih med Antanto, Romunsko, Jugoslavijo, Poljsko in Čehoslovaško.

Viljem uteče iz Holandske. London, 23. junija. Pariški korespondent „Daily Telegrapha“, Perceval Landon, pripominja k sklepu narodne skupščine v Weimaru, da podpiše mirovne pogoje, da znači sprejem mirovnih pogojev za Nemčijo popolno odpoved staremu imperijalističnemu duhu. Zato morajo vse zavezniške države biti pripravljene na nepričakovan zadnji poskus reakcionarnih sil, ki so v Nemčiji še vedno dovolj močne. Bivšemu cesarju se nudi sedaj zadnja prilika, da zbere številne tajne pristaše monarhistične ideje in jih porabi v svoje svrhe. Landon nato nadaljuje dobesedno: „Iz absolutno zanesljivega vira sem izvedel, da se je bivši cesar v zadnjem času bolj kakor kdaj prej bavil z načrtom, da bi se vrnil v Nemčijo. Nihče ne pozna bolj mišljenja in čustvovanja nemškega ljudstva, kakor Viljem sam. Vest, da se namerava vrniti v Nemčijo, je torej v sedanjem momentu največje važnosti. Vse priprave za

odpotovanje so že izvršene. Holandska vlada ne bo delala nobenih zaprek, ker bi bila vesela, da bi se bivšega cesarja iznebila. Zavezniške države morajo računati s to možnostjo.

Potopitev nemškega brodovja. Lond. 22. junija. Tik pred podpisom miru so nemške posadke potopile svoje brodovje. Opoldne se je nepričakovano oklopna križarka nagnila in potopila. Nekaj minut potem so se potapljale druge ladje druga za drugo. Ob pol 5. dopoldne je izginil zadnji dreadnought. Posadke torpedovk so priplavale na suho, posadke velikih ladij so se rešile v čolnih. Nekatere torpedovke še plavajo napol potopljene in mole iz površine. Nepoškodovana je ostala oklopnača „Baden“, na kateri vihira britanska zastava nad nemško. Ostale ladje leže v globini 60 metrov. Skupno štejejo okrog 400.000 ton in so stale okrog 2 milijardi mark mirovne valute. Potopljenih je 6 težkih križark, 10 tako zvanih eskaderskih križark, 8 lahkih križark, 50 torpednih lovcev in neznano število podmornic, ter oklopnače: „Friedrich der Große“, „König Albert“, „Kaiserin“, „Prinzregent Luitpold“, „Kaiser“, „Bayern“, „Großer Kurfürst“, „Markgraf“, „Kronprinz Wilhelm“ ter težke križarke: „Seydlitz“, „Derfflinger“, „Hindenburg“, „Moltke“, „Von der Tann“.

Veseli v Parizu. Pariz, 24. junija. Navdušenje v mestu je nepopisno. Po ulicah množica poje in pleše. Pariz se hoče odškodovati za tako dolgo željno pričakovano vest o zaključenju mira z delirijem razposajene radosti, ki prav nič ne računa z možnostjo bodočih zapletljajev. Ceremonija podpisa mirovne pogodbe se izvrši najbrže šele v petek ali soboto. Novo nemško delegacijo, katere pooblastila se bodo še pozorno pregledala, pričakujejo v Versaillesu v sredo jutraj. Vso pogodbo bodo nanovo natisnili, v svrhu, da vstavijo v njo nova imena nemških delegatov. Za Italijo bodo podpisali pogodbo stari delegati, ker priso v Pariz novi šele v petek. Za potopljenje nemškega brodovja bo odbor Četvorice zahteval od Nemčije posebno odškodnino, ki bo obsegala najbrže v tem, da bodo zavezniki za določen čas zasedli Kielski kanal.

Dnevne novice.

Dnevne urednikom in učiteljem. Kakor se nam iz Beograda poroča, je po intervenciji Demokratskega kluba in po zadevanju ministra dr. Alberta Kramerja bilo sklenjeno, da dobijo vsi uradniki in učitelji dnevne po 10 K in razuntega za vsakega otroka po 2 K na dan.

Poročil se je g. Franjo Ogrizek iz Maribora z gospd. Jelko Belamarič-ovo iz Šibenika. Mladima poročencema kličemo: Bilo srečno!

Predavanja o vzgoji otrok, katera prireja Mariborsko žensko društvo, se vršijo vsak ponedeljek in petek v meščanski šoli v Reiserjevi ulici. Predavanja so zelo zanimiva in bi priporočali, da bi jih matere pridno poselele.

Za suplente na srednjih šolah, ki imajo polne izpite, je vlada sklenila, da se jim izplačujejo počeni z dnem 1. velikega travna 1919 začasno do 30. majga travna 1920 službeni prejemki pravih učiteljev v IX. činovnem razredu.

Socijalna skrb. Za ustanovitev posvetovalnic za matere, katere naj bi dobivale brezplačno zdravniške nasvete za nego dojenčkov, je vlada dovolila poverjeništvu za socijalno skrb kredit 10.000 K. Za institucijo sester, oziroma za nabavo košar, v katerih bi donosale oskrbne sestre materam ob porodu perilo in druge potrebščine, se je dovolil kredit 25.000 K.

Enoletni trgovski tečaji. Upošteva je izredne razmere je vlada izjemoma dovolila, da smejo lastniki in voditelji enoletnih trgovskih tečajev in učnih zavodov izdati za šolsko leto 1918/1919 sami izpričevala in se odreja, da odpadejo za letošni preizkušnje pred posebno izpraševalno komisijo. S prihodnjim šolskim letom stopi naredba od 17. maja 1919, št. 501 v popolno veljavo.

Rusko-jugoslovanska vzajemnost. Vlada je izdala poziv na obnovitev in poglobitev

zblíževanja obeh narodov. Takoj naj se organizira v vseh večjih krajih odbore uglednih oseb in zastopnikov društev, ki naj z vsemi dovoljenimi in primernimi sredstvi zbirajo darove, katere se da na razpolago jugoslovansko-ruskemu odboru v Belgradu, ki ima nalogo, da pomaga Rusom, ki so pribežali in se še zatekajo v bratskem zaupanju v našo državo.

Gostovanje ljubljanskega gledališča. Dne 2. in 3. julija gostujejo v Mariboru člani ljubljanskega narodnega gledališča. Prvi dan predstavljajo Ibsenove „Strahove“, drugi dan pa Funtkovo dramo „Za hčer“ in Heyermansovo „Amnestijo“. Predstave, katere vodi upravitelj slovenske drame Hinko Nučič, se vršijo v mestnem gledališču. Podrobnosti še priobčimo. — Dramatično društvo v Mariboru.

Delavske selitve iz Nemške Avstrije. Za omogočitev preselitev slovenskih delavskih družin iz Nemške Avstrije v domovino je vlada dovolila poverjeništvu za socijalno skrb potrebni kredit.

Živnostenska banka v Pragi zvišuje svojo delniško glavnicu od 120 na 160 milijonov z izdajo 200.000 novih delnic à 200 K nominalne. Rok za upisovanje je določen do 6. julija 1919. Prijave sprejema Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani in njene podružnice v Mariboru, Celju, Celovcu, Splitu, Sarajevu, Trstu in Gorici.

Pouk v francoščini. Začetniki za trimesečni francoski tečaj se lahko vpišejo v trgovini Weixl na Glavnem trgu.

Mariborski „Sokol“ priredi v torek, 1. julija ob 20. uri zvečer v Narodnem domu svojima častnima članoma dr. Franju Rosina in dr. Ljudevitu Pivko častni večer s izročitvijo diplom. Opozorjamo ostala društva na to prireditve. Za vse v Mariboru bivačije „Sokole“ je obvezno, da se vdeležijo te prireditve; kdor more, naj pride v kroju. Prijatelji „Sokolstva“ dobrodošli! Vspored se naznani pravočasno.

Pešizlet mariborskega „Sokola“ v Pesnico se je moral radi neugodnega vremena preložiti na nedeljo, 29. t. m. Vspored ostane isti. Zbirališče ob pol 14. uri pred Narodnim domom. Vabljeni so vsi „Sokoli“ in „Sokolice“ ter naraščaj in dobrodošli vsi prijatelji društva.

Gledé dohodarstvenih prestopkov zakona o davku na žganje je odredilo ministristvo: 1. da se zaradi vseh takih dohodarstvenih prestopkov, glede katerih so razsodbe postale izvršilne, do daljne naredbe ne iztirjajo denarne kazni, ampak samo odpadajoče davščine; 2. da se glede takih prestopkov, glede kojih razsodbe še niso postale izvršilne, po zakonu predpisano poslovanje takoj z vso energijo nadaljuje in v onih slučajih, v katerih je obstoj kaznjivega dejanja in kaznjivosti potom izvršilne razsodbe ugotovljen, tudi samo odpadajoča davščina iztirja, da se pa denarna kazen do daljne naredbe ne iztirja; 3. da se preiskave glede dohodarstvenih prestopkov zakona o davku na žganje, izvršenih po 1. novembru 1918, nadaljujejo in v slučaju kaznjivosti iztirjajo odpadajoče davščine in denarne kazni.

Nabirajte zdravilne rastline. Ker po lekarnah ne primanjkuje samo kemikalij in tujih drog, ampak tudi naših domačih zdravilnih rastlin, in ker je le malo upanja, da bi v jeseni dobili v zadostnih količinah zdravil iz inozemstva, pozivamo, posebno naše kmetstvo ljudstvo, da se v večji meri kot dosedaj poprime nabiranja domačih zdravilnih rastlin. Otroci in starejši ljudje, ki niso zmožni težkega dela na polju, lahko z nabiranjem zaslužijo lepe vsote. Pravilno posušene rastline se danes prav lahko in dobro prodajo. Sušiti je treba v senci, nabirati le v solčnih dneh (ne v rosi!) V poštevek pridejo posebno naslednje rastline: Listi: šmarnc, lapuha, pljučnika, divjega siezenoyca (malva), sleza (ajbiš), volčje črešnje (beladona), breze, volovskega jezika, trpotca (flantago major). Cvrti: brdnje (arnike), kamilce, plavice, poljskega maka, hezga, lipe, lučnika (papeževa sveča). Cele rastline: rman, njivska preslica, zlati grmiček (tavžendroža), bela mrtva koprija, pelin (ovotoč), sv. Janeza roža, dobra misel, polaj, navadna komoljika (artemisia vulg.), poljska materna dušica (thymus serpyll). Korenine: Volčje črešnje, regrata, navadnega lisjaka (akoni),

milnice (saponarija), svišča (encijan), trnjevega gladeža (ononis spinosa), srčna moč (tormentila), teloha. Dalje: bezgove in brinjeve jagode, janež, kumina, borovnice, želod, gomolje kukavic, planinski mah, trosi navadnega lisičjaka (Lycopodium, malisna štupa). Po ebne važnosti pa so rženi rožički (Fungus secalis) ki se jih navadno na kmetih vrže na gnoj. Njih cena je tako visoka, da se nabiranje gotovo izplača. Vse nadaljne informacije nabiralcem daje po možnosti Odbor službujočih farmacevtov v Ljubljani.

Najvišje cene za meso. Ker je cena živini padla, odreja mestni magistrat v smislu § 51 o. r. sledeče najvišje cene za meso, ki stopijo v veljavo v soboto 28. t. m. in sicer: za prvovrstno goveje meso K 15.— za 1 kg, za drugovrstno goveje meso K 13.— za 1 kg, za telečje meso prve vrste K 12.— za 1 kg, za telečje meso druge vrste K 10.— za 1 kg, te cene mora vsak mesar imeti pritrjene na vidnem mestu. Prestopki se bodo strogo kaznovali.

Dopisi.

Sv. Lenart v Slov. goricah. Da bo fotografija šentlenarskega Schiffkota popolna, še dodamo: Ko je njegov nadebudni sinko odrinil k vojakom, je ta kot „Marktgemeinde-Sekretarius“ rotir svoje drage, češ: „Ihr paßt ab auf die Ordnung der Leonharda-Serben auf!“ V tej beznici „zur ewige Licht“ se je nadalje noč in dan razlegala iz nežnih grl njegovih Not- in Walburg ona kulturna „Die Serben müssen sterben, weil wir Deutsch-Österreicher sind!“ Torej, oče Šifko, vse kaže, da ste namesto zopetnega dovoljenja krčmarske obrti vredni „Laufpasa“ v Nemško Avstrijo! Gadjje zalege ne bomo več redili.

Izpred sodišča.

Iz porotne dvorane.

V torek, dne 24. junija.

Umor neznanega vojaka „v Pohorskih hribih?“
(Nadaljevanje).

Že po umoru Jakoba Motalna je Franc Kropec pravil svojemu dobremu prijatelju Alojzu Kodriču, da je to že tretji človek, ki ga je umoril. Pravil je, da je nekoč po leti 1918 srečal ponoči nekega vojaka na cesti blizu kolodvora pri Slov. Bistrici, da ga je nekaj časa spremljal po cesti in potem po stranski poti v namenu, da ga umori in oropa, da ga je potem z bajonetem sunil v trebuh, ga umoril in mu pobral 15 K in vojaški plašč. Neki vojaški plašč je Kropec ponujal Jožefu Babšku; bil je na sprednji strani nekoliko krvav. Takrat je Alojz Kodrič vprašal Kropca, od kod so sledovi krvi, a on ni dal odgovora, ampak se je samo nasmehnil. Ko so šli po umoru Motalna domu, je povedal, da je vzel tisti plašč umorjenemu vojaku.

Pri nekem zaslišanju koncem marca 1919 je Kropec priznal še ta tretji umor, ki se je zgodil baje en mesec po umoru na Pragerskem. Rekel je, da so ga takrat začeli zasledovati orožniki zaradi begunstva in ker se je bal, da ga bodo spravili nazaj v Lebring, se je napotil proti Pohorju, da bi stopil pri kakem kmetu v službo. Na cesti med Slov. Bistrico in Prihovo je srečal neznanega vojaka-ubežnika, ki mu je prigovarjal, da bi šla k nekemu kmetu v Prihovi krast slanino. Nato sta se sprla, vojak mu je zbil klobuk z glave, Kropec pa je vzel nož iz žepa in vojaka hipoma zbedel pod srcem s tako močjo, da je šel nož do držaja v život, potem pa še enkrat v dimlje. Vojak je padel na tla, še kakih pet minut je ječal in nato umrl. Kropec mu je vzel vojaški plašč, ki ga je vojak nosil čez ramo in 14 K 60 v denarja, katerega je našel v žepu plašča. Truplo je pustil ležati nedaleč od ceste. Potem se je vrnil domu in skril plašč v listje, čez kakih teden dni ga je ponujal Jožefu Babšku. 3. novembra pa ga je prodal Jerneju Wag-

nerju za 50 K. Ta ga je dalje prodal Martinu Gahmu, ki je dal iz njega napraviti hlače, katere se nahajajo pri sodišču.

Akoravno je Kropec o tem umoru večkrat pripovedoval raznim osebam, na pr. Uršuli Babulč, Jožefu Babšek in Alojzu Kodriču in ga priznal tudi preiskovalnemu sodniku in dasiravno se Kropčev popis kraja natančno strinja s krajevnimi razmerami ob cesti, ki vodi iz Slov. Bistrice v Prihovo, je vendar ostal nekoliko nepojasnen. Trupla umorjenega in oropanega vojaka namreč ni bilo mogoče najti in je ostal umor tudi sicer v kraju neznan. Tudi sodna komisija na mestu, katerega je označil Kropec, ni imela povoljnega uspeha, ker se truplo ni našlo.

Franc Kropec je v preiskavi to tako raztolmačil, da dotični vojak morda ni bil smrtno zadet in se je sam odstranil, da pa napada ni ovadil, ker se je kot vojaški ubežnik bal kazni. Ako bi to bilo res, se seveda ne bi dalo govoriti o umoru.

Ta okolnost, da se truplo ni našlo, in ker je Kropec pri današnji razpravi umor tudi tega vojaka tajil, je napotila porotnike, da so ta roparski umor z 9 glasovi zanikali.

Kropec se je v preiskavi začel zgovarjati, da duševno ni popolnoma normalen. A sodni zdravniki so izjavili, da je navzlic svoji moralni propadlosti Franc Kropec duševno normalno razvit in odgovoren za svoja dejanja. Da je tako globoko padel, je kriva zanemarjena vzgoja, slaba družba in izredne vojne razmere, ki so povzročile že marsikatero hudodelstvo.

Roparski napad na sodnega dostavitelja.

Sodni dostavitelj Marko Jernejšek se je zvečer 4. novembra 1918 vračal s službenega pota proti Slov. Bistrici in so se mu med potom pridružili Franc Kropec, Franc Kodrič in Jožef Babšek, bratranec bratov Kodričev. Naenkrat je stopil Kropec, ki je bil v vojaški uniformi, pred Jernejška, ga zgrabil z obema rokama in zavpil: »Denar sem, mi nucamo!« Jernejšek se ni mogel braniti, ker je invalid in ima samo eno roko zdravo in ker ga je Kropec trdno držal. Ker je že slišal o roparskih napadih v slovenjebistriški okolici, se je silno prestrašil in se pustil preiskati od napadalcev. Vzeli so mu 140 K denarja, orožje, veržico, nož, pelerino in celo kruh iz nahrbtnika, potem pa so zbežali, ne da bi jih spoznal.

Vsi trije priznavajo, da so Jernejška dogovorno napadli in oropali in da je Kropec imel za vse slučaje svoj bajonet seboj. Roparski plen so si med seboj razdelili in se je pelerina našla pri Uršuli Babulč, materi Jožefa Babškega, uro pa ima Kodrič še sedaj doma skrito.

Vlomi in tatvine v slovenjebistriškem okraju.

Vsi štirje: Kropec, Franc in Alojz Kodrič in Jožef Babšek priznavajo, da so v družbi z Jurjem Kodričem in Ivanom Skledarjem v neki noči začetkom novembra lanskega leta vlomili v klet Florjana Kodriča in mu odnesli okrog 125 litrov vina, brento, pipo, kozarce, piskre itd., kar Florjan Kodrič ceni na 1125 K in mu naredili z vlomom 100 K škode. Večino ukradenih reči je dobil, s posredovanjem orožnikov nazaj, vino pa samo približno 8 litrov.

Vsi štirje tudi priznavajo, da so nek večer po vladu pri Florjanu Kodriču nameravali vlomiti v grad Štatenberg. Razbili so že zunanja vrata, tak da trpi graščina 250 K škode. Ko so pa hoteli razbiti še notranja vrata, se je zbudil oskrbnik, na kar so zbežali. Pravijo, da so zvedeli, da je v gradu kišta zlata skrita, ki so si jo hoteli polastiti.

Franc Kodrič in Babšek sta ukradla tudi dve kokoši pri Mihaelu Žnidarju v Kamenkah, Alojz Kodrič in Babšek pa pet kokoši pri Uršuli Skledar v Spodnji Ložnici. Te kure so potem z Uršulo Babulč in Terezijo Kodrič skupno zavžili.

Sumilo se je tudi, da sta Alojz Kodrič in Babšek ukradla meseca oktobra 1917

svinjo pri Apoloniji Pintar v Štatenbergu in leta 1918 svinjo pri Brumecu v Mostečnem, pa to se jima ni dalo dokazati. Ker tudi sama tajita, sta bila oproščena teh tatvin.

Zadnje vesti.

(Posebna telefonska in brzojavna poročila „Mariborskemu delavcu“).

Podpis miru.

LDU. Dunaj, 25. junija. (ČTU.) »Neue Freie Presse« javlja iz Weimar-a, da se bo mirovna pogodba podpisala najbrže v četrtek v zrcalni dvorani Versailles-skega gradu. Pričakovati je, da se bo podpis vršil na slovesen način.

Krvavi spopadi v Berolinu.

Berolin, 25. junija. O polnoči je prišlo na Aleksanderjevem trgu do težkega streljanja. Pocestna drhal je napadla vojaštvo. S streljajo so streljali na vladne čete. Te so odgovorile s strojnimi. Metali so tudi ročne granate. Šest oseb je bilo težko ranjenih, mnogo oseb je bilo aretiranih. Okoli poldne so se tolpe zopet zbrale v Thurmstrasse. Več trgovin so opleni. Vladne čete so sprejeli s kamenjem, na kar je vojaštvo pričelo streljati.

Konec bojev med Čehoslovaki in Ogri.

LDU. Praga, 25. junija. ČTU. Izmena brzojavk med vrhovnim poveljnikom čehoslovaških čet generalom Pelle in vrhovnim poveljnikom madžarskih čet ljudskim poverjenikom Böhmom je imela kot posledico, da so se sovršnosti na slovaški fronti dne 24. junija ob 5. končale.

LDU Budapest, 25. junija. ČTU. Ljudski komisar Böhm je generalu Pelle poslal nastopno brzojavko: Čast mi je, javiti, da pridete dne 25. t. m. ob 11. ljudski komisar v spremstvu generalstabnega častnika reko Ligetfalu, da se reši vprašanje nevtralnega pasu, kakor je bilo izraženo v vaši brzojavki. Prosim, da se ukrene vse potrebno, da zamorejo naši parlamentariji prekoračiti čehoslovaško črto pri Ligetfalu.

Boji med Nemci in Poljaki.

LDU. Dunaj, 25. junija. (ČTU.) Kakor poroča »Neue Freie Presse« iz Weimar-a, so sprejeli zahodno-pruski poslanci iz svoje domovine vesti, da so v zahodni Prusiji ob železnici pri Kulmu boji med Nemci in Poljaki.

Pred koncem ogrskega boljševizma.

Dunaj, 25. junija 1919. »Neues Wiener Abendblatt« izve iz Budimpešte o izpremembah v sovjetski vladi: Ko je vodja socialistov Weltner, živahno podpiran od ljudskega komisarja Kunfi, skozi tedne za to agitiral, da se napravi konec gospodarstvu sovjeta, ker mora komunistični režim v svoji notranjstveni razpasti, jim je Kun pred dvema tednoma predlagal, da stopi na čelo čisto socialističnega kabineta, pri čemer se je obvezal, stvoriti s komunistično stranko lojalno opozicijo. Ker sta Kunfi in Weltner odklonila ta predlog, so dobili komunisti v sovjetski vladi nadvlado. Na sovjetskem kongresu so pa izjavili socialnodemokratski voditelji, da je temeljita izprememba režima neizogibna. Kunfi, ki je svojčas vplival na Karolyia, da je prostovoljno izročil komunistom vlado, je izjavil v zaupni seji, da je upanje, če podpis Nemčija mir, brezuspešno, da bi se boljševizem tam razširil. Tudi na Dunaju nima boljševizem nobene bodočnosti več. Kun je hotel ravno nasprotno izvajati iz mirovnega sklepa, posebno ker mu je vseeno, če je Ogrska življenja zmorna ali ne, ker obstoji vse njegovo stremljenje v tem, da more iz katerekoli centrale voditi agitacijo za svetovno revolucijo. Socialnodemokratski voditelji so se na to omejili na to, da rešijo staro strankino organizacijo, da ne bodo soodgovorni za bližnji polom. Nedvomno je, da bo odstopu voditeljev organizirane socialnodemokratske stranke od sovjetske

vlade sledil. Tudi ves samostojni nastop socialistične stranke proti komunističnemu vodstvu, proti kateremu zavzemajo širokovna društva že itak zelo ostro stališče. Položaj sovjetske vlade se vsled lakote in nemogućnosti dovoza živil iz Ukrajine slabša. Ljudski poverjenik za prehrano Erdelyi je demisioniral z izjavo, da ne more več prevzeti odgovornosti za prehanevalno politiko sovjetske republike, ki stoji pred bankerotom. Ljudski poverjenik za justico Laday je odstopil z ozirom na to, ker ne more več mirno gledati, kako se defraudira državni denar ter uporablja v agitacijske svrhe, dočim se uradnike ne more plačevati. V Pešti so bile v nedeljo velike demonstracije. Sežigali so rdeče zastave ter peli ogrsko himno. Izobesili so ogrske zastave. Ta proti sovjetski republiki naperjena demonstracija je bila neposreden povod, da so proglasili preki sod V Budimpešti je vse prebivalstvo, posebno pa proletarci, kar najbolj razburjeno, ter pričakujejo v prihodnjih dneh velikih dogodkov.

Potopitev nemških ladij.

Pariz, 25. junija. Mornariški minister Leygu s je izjavil v vojnomojnariški komisiji zbornice glede potopitve nemškega brodogoja, da se je v tej zadevi obrnil na min. predsednika ter zahteval kompenzacijo, ki pripada francoski mornarici, o kateri se zdaj svet četvorice posvetuje. Francija je odločena, z htevatv neizprosno od Nemčije najpopolnejše zadoščenje za ta čin, ki se je izvršil v kršitvi pogodbe glede premirja in mira.

London, 25. junija. Admirala Reuterja so danes prepeljali v taborišče Parkhill, kjer ostane v zaporu. 1860 drugih mornariških častnikov in mož so prepeljali v neko bližnje taborišče.

Kdaj podpiše Nemška Avstrija.

LDU. Dunaj, 25. junija. ČTU. Dunajski politični krogi domnevajo, da Nemška-Avstrija podpiše mir do srede julija in podpis odobri narodna skupščina.

Nemški poslanik na Dunaju odstopi.

LDU Dunaj, 25. junija. ČTU. Nemški poslanik na Dunaju, grof Wedel namerava odstopiti.

Italija išče sporazuma z Jugoslavijo?

LDU Paris, 25. junija. ČTU. Vkljub splošnemu navdušenju, ki vlada v Parizu radi podpisa miru z Nemčijo so vzbudile največjo pozornost zvečer po mestu razširjene govorice, da namerava italijanska vlada svojo zunanjo politiko naravnati v povsem drugačno smer. Govori se, da išče Italija sporazuma z Jugoslavijo, da namerava uvesti obširne socialne reforme in da stremi za prijateljskim razmerjem z Nemčijo.

Nemiri kmečkih delavcev v Italiji.

Lugano, 25. junija. Zborovanje odposlancev kmečkih delavcev in malih najemnikov v provinci Piacenza je sklenilo stavko. Njih agitacija za agrarno reformo se je razširila tudi na Zgornjo in Spodnjo Italijo. Nameravajo zahtevati socializacijo zemlje v provincah v dolini Po od Padue pa do Bergamo. »Corriere« toži, da so večji del duhovniki na čelu tega gibanja in da pustijo po vaseh zvoni plot zvona. V provincah v dolini Po so se kmetje polastili z napadom gradov in grajske zemlje. Posebno v provinci Padua so se vršili krvavi spopadi med kmeti in vojakmi.

Demobilizacija nemogoča.

Versailles, 25. junija. Clemenceau je izjavil, da je splošna demobilizacija za sedaj nemogoča. Ob Re-i čet ne kaže poslati domov. Podpis mira z Avstrijo, Bulgarijo in Turčijo bo mogoč še le čez nekaj mesecev in končno ostane nerazrešeno še nekaj vzhodnih problemov. Slednjič je treba biti proti Nemčiji še precej nezaupen in ji bo treba precej na prste gledati. V najboljsem slučaju bodo demobilizirali letnike 1906 do 1912. Ostali letniki morajo potrpeti, kajti Francoska je prisiljena obdržati še nadalje močno armado. Odločno je zanikal, da namerava odstopiti in izjavil, da ne rabi nobenih posredovalcev. Končno je rekel: Igra je dobljena.

Nemci sežgali francoske zastave.

Berolin, 25. junija. Francoske zastave, zaplenjene v vojni l. 1871, ki so jih Francozi zahtevali nazaj, je vojaški svet vzel iz muzeja ter sežgal.

Francoske čete korakale proti Frankfurtu.

LDU Frankfurt, 25. junija. Francoske čete so ob 7. jele korakati s pehoto, strojnici, oklopnimi avtomobili in tanki proti Frankfurtu in so že dosele do predmestja. Tukaj pa se je ustavilo prodiranje, ker je dospela vest, da se bo podpisala mirovna pogodba.

Na Ogrskem se baie ustavijo sovražnosti

Budimpešta, 25. junija 1919. Ljudski poverjenik za zunanje zadeve, Bela Kun je poslal Clemenceauu brezlično brzojavko, v kateri pravi: Kot odgovor na mojo brzojavko je dal danes general Pellé ukaz, naj se ustavijo sovražnosti, ni pa ničesar izjavil o varnostnih odredbah, marveč edinole sporočil, da bo o tem poročal mirovni konferenci. Da se konča vsako prelivanje krvi in da se vpoštevajo želja aliranih in asociiranih vlad je ogrska sovjetska republika ustavila prodiranje svojih čet, vendar se pa boji izprazniti dosedaj zasedene črte, dokler nima jamstva, da bodo romunske čete, kakor se glasi brezlično poročilo z dne 13. junija, faktično izpraznile tam označena ozemlja. Glede povabila Ogrske na mirovno konferenco je končno pri nas največja negotovost. Vsled tega vas prosimo, gospod predsednik, da uredite potrebno tako glede varnosti od strani romunskih čet kakor tudi glede južnih mej Ogrske in glede povabilve Ogrske na mirovno konferenco, da moremo zapovedati, naj naše čete nastopijo povratek proti našim mejam.

Zahteve Ukrajincev.

LDU Dunaj, 25. junija. ČTU. Ukrajinski tiskovni urad poroča: Ukrajinska delegacija je poslala predsedniku mirovne konference Clemenceau spomenico, v kateri zahteva takojšnjo priznanje Ukrajine kot neodvisne države, priznanje direktorija kot začasne najvišje oblasti na Ukrajini in materialno podporo Ukrajini v njeni borbi z boljševiki.

Vojna med Nemčijo in Poljsko.

LDU Dunaj, 25. junija. ČTU. Kakor javlja polski poslanik, je došla vest tiskovnega urada poljskega zunanjega urada, da so danes na Poljskem vjeli cirkularno brzojavko nemške vlade, po kateri bo nemška vlada mirovno pogodbo podpisala. Ob enem bosta Hoersing v imenu Šlezije in Poznanja, Wildt pa za Vzhodno in Zapadno Prusijo napovedala vojno Poljski. Nemška vlada se bo temu oficijelno protivila, dejanski pa nudila vsako pomoč.

Poraz boljševikov.

LDU Paris, 25. junija. ČTU. Poljska brzojavna agentura poroča iz Jekaterinenburga: Boljševiki se v neredu umikajo v smeri proti Harkovu. General Denjkin je zajel na tisoče ujetnikov, na stošne vagonov in 30 lokomotiv.

Državna posredovalnica za delo, podružnica za Maribor in okolico. V preteklem tednu (od 16. junija do 21. junija) je iskalo delo 86 moških in 29 ženskih delavskih moči. Delodajalci so iskali 109 moških in 50 ženskih delavskih moči. Posredovanj se je izvršilo 31. Od 22. februarja 1919 do 21. junija 1919 je iskalo delo 2016 delavskih moči, delodajalci so pa iskali 2004 delavcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 317. Delo iščejo pisarni moči (75), trgovci, sodelavci in prodajalke (102), ekonomski in oskrbniki (36), železostrojarji in kovači (39), mehaniki in elektrotehniki (28), krojači, šivilje, čevljarji (21), natakarji in natakarice (36), kuharice, služkinje, sobarice (87) itd. V delo pa sprejme posredovalnica 500 rudarjev za Bosno, mizarje, zidarje, strežarje pri zidarjih, slikarje, čevljarje, pomočnike, dinnarje, hlapce vseh vrst, služkinje, kuharice, sobarice itd.

MALA OZNANILA.

Mlad, izobražen trgov. pomočnik vešč slovenske in nemške govorice, kakor tudi stroje-pisja, želi mesta v kakšni boljši trgovini, gre tudi na deželo. Ponudbe pod šifro: »Poštenost« na upravo pod št. 183.

Centenemu občinstvu, slavnim društvom in slavn. vojaštvu naznanjam, da sem otvoril na Meljski cesti št. 18

fotografični atelje.

Za obilen obisk se priporoča

Franjo Dolenc
fotograf.

Prvovrstno slivovko
Vinsko žganje
Vino, novo in staro

razpošilja vsako množino

Avg. Štelcer, restavrater
„Narodni dom“, Maribor.

Nudim po jako zmerni ceni:

kavo, surovo
kavin nadomestek, v vrečah
kandite, čokolado
poper, celi
papriko, močno in sladko
lešnike, vanile v kosih
stearin sveče
najb. toaletno milo „Zvezda“

Razpošiljam tudi po povzetju. Zahtevajte cenik.

Mihael Samida

Maribor, Stolni trg 3.

V zalogi »Tiskovne zadruge« v Mariboru je izšla brošura

„Jugoslovanska mučenika
Zrinski in Frankopan“

Spisal Matija Pirc, profesor v Mariboru.

Brošura stane 1—K, s poštnino 1'05 K. Dobi se v vseh knjigarnah. Šolskim vodstvom pri večjih naročilih 10% popusta.

Tomažič Peter

sodar

Maribor, Mlinska ulica 11

se priporoča!

4—2

Obiskute

kavarno „Balkan“

na Tegetthoffovi cesti št. 36

(blizu glavnega kolodvora).

Lastnik: Franjo Hendler.

Slovenci! Slovenke! Go-
vorite povsod samo slovenski!

„Mariborski delavec“

se prodaja v Mariboru v sledečih trgovinah in tobakarnah:

Weigl Vilko, Glavni trg
Glavna trafikarja, Glavni trg
Ortner Jožef, Schmidov trg 2
Mahalka J., Gosposka ulica
Czadnik L., Stolna ulica
Specijalna trafikarja, Grajska ulica
Handl Karolina, Tegetthoffova cesta
Pristernik Mar., „ „ „
Schifko Terezija „ „ „
Schön, Tegetthoffova cesta
Schifko Marija, Melje
Pichler Ana, „ „ „
Jurko Marija, Koroška cesta
Lackner J., Vitrinska ulica
Kos A., Marijna ulica (pri sodniji)
Scheidbach H., Magdalenski trg
Nerath F., Magdalena, Franc. Jož. ul.
Kresnik Ana, „ „ „
Majer J., Pobrežje, Brezka cesta 21
Jarc Jožef, Glavni kolodvor
Leber F., Koroški kolodvor

Greste na potovanje?

Imate li kovček? Naročite si ga lahko v
Pletarski šoli v Strnišču pri Ptuj
katera ga Vam dološlje najceneje z obratno pošto.

2—1

Zahtevajte ponudbo! Trgovci popust!